

บทที่ 1

บทนำ

1. 1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

ในสถานการณ์โลกปัจจุบันนั้นเต็มไปด้วยความขัดแย้งและภาวะการแข่งขัน ตามสาเหตุและองค์ประกอบอันหลากหลายต่างกันไป ทั้งทางด้านการเมือง การทหาร เศรษฐกิจ สังคม ซึ่งอาวุธอันตรายานุภาพชนิดหนึ่งที่มนุษย์เป็นผู้ประดิษฐ์คิดค้นขึ้น และมักจะถูกนำมาใช้ประหัตประหารกันในการทำสงครามหรือในภาวะความขัดแย้งนั้นก็คือ วัตถุระเบิด ซึ่งผลจากการระเบิดนั้นทำให้เกิดแรงดัน ขึ้นสะเก็ดระเบิด และความร้อนลุกไหม้ ก่อให้เกิดอานุภาพทำลายชีวิตและทรัพย์สินต่างๆ โดยวัตถุระเบิดอาจจำแนกได้ 2 ประเภท คือ ประเภทแรก วัตถุระเบิดมาตรฐาน ซึ่งเป็นวัตถุระเบิดที่มีกรรมวิธีผลิตมาจากโรงงาน มีวัตถุประสงค์เพื่อนำมาใช้ในภารกิจทางทหาร หรือเพื่องานทางพลเรือน เช่น การใช้วัตถุระเบิดในการทำเหมืองแร่ เจาะอุโมงค์ใต้ดิน เป็นต้น และประเภทที่สอง คือ วัตถุระเบิดแสวงเครื่อง ซึ่งเป็นการประดิษฐ์ดัดแปลงวัตถุระเบิด โดยมีได้มีกรรมวิธีการผลิตแบบมาตรฐานโรงงาน แต่ผู้ทำประกอบขึ้นจากอุปกรณ์ที่หาได้ในพื้นที่ โดยมีส่วนบรรจุเป็นสารระเบิดมาตรฐาน หรือสารระเบิดที่ผสมขึ้นเอง ประกอบเข้ากับตัวจุดระเบิดที่ประดิษฐ์ขึ้นเอง และคิดค้นออกแบบกลไกการทำงานของวัตถุระเบิดเป็นการเฉพาะตัว ซึ่งมักจะมีวัตถุประสงค์เพื่อใช้ในด้านที่เป็นผลร้ายต่อสังคม เช่น การก่ออาชญากรรม และการก่อวินาศกรรม

ซึ่งสถานการณ์ในประเทศไทยนั้น พบว่ามีอุบัติการณ์เกี่ยวกับวัตถุระเบิดเกิดขึ้นอีกหลายลักษณะ อันก่อให้เกิดผลกระทบต่อความสงบเรียบร้อยภายในประเทศ และการดำเนินชีวิตอย่างปกติสุขของพลเมือง โดยสาเหตุที่ผู้ก่อเหตุนิยมใช้วัตถุระเบิดนั้น เป็นเพราะระเบิดมีอำนาจในการทำลายล้างรุนแรง ส่งผลกระทบต่อความเสียหายแก่ชีวิต ร่างกาย และทรัพย์สิน รวมทั้งสามารถสร้างความหวาดกลัวแก่สังคมได้โดยง่าย มีความสะดวกในการซ่อนพรางยากต่อการสืบสวนของเจ้าหน้าที่รักษากฎหมาย ซึ่งผู้ก่อเหตุเหล่านั้นสามารถหลบหนีการจับกุมได้ง่าย โดยผู้วิจัยได้จำแนกประเภทของอุบัติการณ์เกี่ยวกับวัตถุระเบิด ตามเจตนาของผู้นำวัตถุระเบิดมาใช้ก่อเหตุ หรือลักษณะของอุบัติการณ์เป็น 6 ประการ ดังต่อไปนี้

1. อุบัติการณ์เกี่ยวกับวัตถุระเบิดโดยผู้ก่อเหตุมิได้ใช้วัตถุระเบิดจริงๆ อาจเป็นเพียงการปล่อยข่าวเท็จเพื่อข่มขู่ หรือประดิษฐ์พัสดุลอกให้เสมือนวัตถุระเบิดมาตรฐานหรือวัตถุระเบิดแบบแสวงเครื่องจริง โดยมีเจตนาให้ผู้อื่นตกใจกลัวเพื่อประโยชน์ส่วนตัว หรือผลประโยชน์ทางธุรกิจ

2. อุบัติการณ์เกี่ยวกับวัตุระเบิดที่ผู้ใส่หรือครอบครองวัตุระเบิด มิได้มีเจตนาที่จะใช้เพื่อเกิดความเสียหายในขณะนั้นแต่อย่างใด หรือเจตนาที่จะให้เกิดความเสียหายได้ล่วงหน้ามาแล้ว เช่น มีผู้เอาระเบิดที่ตนมีไว้ในครอบครองไปทิ้งหรือชุกซ่อนไว้โดยเกรงว่าตนจะถูกจับกุม เป็นต้น

3. อุบัติการณ์เกี่ยวกับวัตุระเบิดที่ผู้ใส่เจตนาก่อเหตุอาชญากรรมจากสาเหตุเรื่องส่วนบุคคล โดยผู้ก่อเหตุจะใช้ระเบิดสังหาร ทำร้าย ข่มขู่ คุกคามเพื่อหวังแก้แค้น เพราะมีความโกรธเคืองหรือมีข้อพิพาทระหว่างกันมาก่อน เช่น ความโกรธแค้นเรื่องชู้สาว ปัญหาหนี้สิน ฯลฯ

4. อุบัติการณ์เกี่ยวกับวัตุระเบิดที่เกิดขึ้นตามเจตนาของกลุ่มองค์กรอาชญากรรมหรือกลุ่มผู้มีอิทธิพล ซึ่งจะมีวัตถุประสงค์เพื่อหวังผลประโยชน์ทางธุรกิจ หรือการสร้างอำนาจต่อรองต่างๆ เช่น กรณีกลุ่มผู้มีอิทธิพลหรือมาเฟียใช้ระเบิดสังหารหรือทำการข่มขู่ขู่ขัดแย้ง การกำจัดคู่แข่งในการแข่งขันทางการเมืองระดับท้องถิ่น ฯลฯ

5. อุบัติการณ์เกี่ยวกับวัตุระเบิดที่ผู้ก่อเหตุใช้วัตุระเบิดในการก่อการร้าย โดยมีเจตนาเพื่อให้บรรลุซึ่งอุดมการณ์ หรือเพื่อประโยชน์ทางการเมืองทั้งระดับภายในประเทศเอง หรือระหว่างประเทศ อาทิ เหตุการณ์ความรุนแรงที่เกิดจากความขัดแย้งทางการเมืองภายในของไทยในห้วงเวลาที่ผ่านมาซึ่งได้เกิดผลกระทบทั้งต่อความมั่นคงภายในประเทศ ความเสียหายทางเศรษฐกิจ สังคม และต่อภาพลักษณ์ความเชื่อมั่นของนานาชาติเป็นอย่างมาก นอกจากนี้รวมถึงภัยจากการก่อการร้ายสากล อันเป็นรูปแบบภัยคุกคามที่กำลังแพร่ระบาดไปทั่วทุกแห่งในโลก ก่อให้เกิดความน่าสะพรึงกลัวและความเสียหายต่อชีวิต ทรัพย์สิน รวมถึงความมั่นคงปลอดภัยพลเมืองของแต่ละประเทศ และอีกกรณีหนึ่งซึ่งมีความสำคัญเร่งด่วนที่รัฐบาลต้องเร่งแก้ไข นั่นคือปัญหาความไม่สงบในจังหวัดชายแดนใต้ หรือที่มักเรียกว่าไฟใต้ นั้น เป็นเหตุการณ์รุนแรงที่เกิดขึ้นในสี่จังหวัดภาคใต้ ของประเทศไทย ได้แก่ จังหวัดปัตตานี ยะลา นราธิวาส และบางอำเภอของจังหวัดสงขลา ซึ่งเหตุการณ์รุนแรงที่เกิดขึ้นในพื้นที่ดังกล่าวเป็นประเด็นปัญหาที่มีมิติซับซ้อน โดยสาเหตุหลักเกิดจากการเคลื่อนไหวของขบวนการแบ่งแยกดินแดน ซึ่งเป็นปัญหาเรื้อรังยาวนานหลายทศวรรษ รวมถึงยังมีปัญหาในอีกหลายๆสาเหตุ ที่เกิดขึ้นในพื้นที่ดังกล่าวเข้ามาผสมโรงสอดแทรกด้วย โดยลักษณะการก่อเหตุของผู้ก่อความไม่สงบ นั้นมีหลายวิธี อาทิ การลอบทำร้ายและสังหารประชาชน ผู้บริสุทธิ์ เจ้าหน้าที่ของรัฐ การทำลายทรัพย์สินของประชาชนและราชการ เป็นต้น ซึ่งตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2547 อันเป็นช่วงของการประทุของเหตุการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนใต้ ได้เกิดเหตุการณ์ที่กลุ่มผู้ก่อความไม่สงบใช้ระเบิดในการก่อเหตุ ปรากฏข้อมูลตามตาราง 1.1

ตาราง 1.1 ข้อมูลสรุปสถิติเหตุระเบิดจากเหตุการณ์ความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ของ
ไทยตั้งแต่ ปี 2547 – เดือนมีนาคม 2556

ปี/จังหวัด	นราธิวาส	ปัตตานี	ยะลา	รวม
2547	29	11	70	110
2548	67	32	141	240
2549	99	56	161	316
2550	148	98	222	468
2551	72	84	101	257
2552	103	80	117	300
2553	82	51	112	245
2554	111	64	118	293
2555	54	62	145	261
2556	88	120	156	364
รวม	853	658	1343	2854

ที่มา: ศูนย์ปฏิบัติการ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

6. อุบัติการณ์เกี่ยวกับวัตถุระเบิด ซึ่งเกิดจากการใช้วัตถุระเบิดมาตรฐานทางทหาร แต่มีการดัดแปลงเหลือจากการทำสงคราม หรือการซัอมรบ การวางกับระเบิด ทุ่นระเบิดตามแนวชายแดน โดยระเบิดดังกล่าวทำงานไม่สมบูรณ์ หรือยังไม่เกิดกระบวนการทำงาน และภายหลังมีผู้มาพบวัตถุระเบิดดังกล่าว หรือวัตถุระเบิดได้ส่งผลร้ายแก่ผู้ที่มาตรวจพบเสียเอง เช่น การขุดพบระเบิดอากาศซึ่งยังไม่ระเบิด ในบริเวณซึ่งเคยมีเครื่องบินของฝ่ายสัมพันธมิตรมาทิ้งระเบิดเพื่อโจมตีที่ตั้งทางทหารของกองทัพญี่ปุ่นในสมัยสงครามโลกครั้งที่2 การที่มีราษฎรตามแนวชายแดนไทยกำพุนาเหยียบกับระเบิดจนได้รับบาดเจ็บ ฯลฯ

แต่ทั้งนี้อุบัติการณ์เกี่ยวกับวัตถุระเบิดดังที่กล่าวมาในข้างต้น ซึ่งเกิดเหตุขึ้นในประเทศไทยในช่วงเวลาที่ผ่านมา นั้น ยังมิได้มีการบูรณาการเก็บรวบรวมข้อมูลระบบเท่าที่ควร อย่างไรก็ตามตั้งแต่ปี พ.ศ.2553 ก็ได้มีการพยายามรวบรวมข้อมูลอุบัติการณ์เกี่ยวกับวัตถุระเบิด จากทุกๆสาเหตุทั่วประเทศ ประเทศไทย ปรากฏตามตาราง 1.2

ตาราง 1.2 ข้อมูลสรุปสถิติเหตุนะเบิดทั่วประเทศไทย ตั้งแต่ปี 2553 – เดือนมิถุนายน 2556

สถิติเหตุนะเบิดทั่วประเทศ ปี 2553 - 30 มิ.ย.2556

ปี/พท	บชน.	ภ.1	ภ.2	ภ.3	ภ.4	ภ.5	ภ.6	ภ.7	ภ.8	ภ.9	จชต.	รวม
ปี 2553	230	51	16	95	87	35	31	22	11	7	245	830
ปี 2554	19	7	3	1	1	2	0	3	1	5	295	335
ปี 2555	17	6	7	1	3	10	1	2	3	14	261	325
ปี 2556	6	9	13	14	11	6	3	6	7	9	103	187
รวม	272	73	39	111	102	53	35	33	22	86	2593	3419

ที่มา: ศูนย์ปฏิบัติการ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

เห็นได้ว่าอุบัติเหตุเกี่ยวกับระเบิดเป็นภัยใกล้ตัวสำหรับประชาชนทั่วไปเป็นอย่างมาก และมีเหตุขึ้นอย่างต่อเนื่องในทั่วทุกพื้นที่ของประเทศไทย การรับมือเพื่อแก้ไขปัญหา ในสถานการณ์ดังกล่าวจึงเป็นสิ่งจำเป็น โดยบุคลากรของรัฐที่มีบทบาทและความสำคัญในการคุ้มครองชีวิต ทรัพย์สินของประชาชน และแก้ไขปัญหาจากเหตุการณ์ดังกล่าวคือ เจ้าหน้าที่ทำลาย วัตถุระเบิด ซึ่งสำนักงานตำรวจแห่งชาตินั้น ได้มีการกำหนดโครงสร้างหน่วยงานและอัตรากำลังพล ผู้ปฏิบัติงานทำลายวัตถุระเบิด ประจำยังหน่วยต่างๆ ทั่วทั้งประเทศ โดยมีการกิจสำคัญ คือ การถวายอารักขาแก่องค์พระมหากษัตริย์ พระบรมวงศานุวงศ์ และรักษาความปลอดภัยแก่บุคคล สำคัญของประเทศ การรักษาความสงบเรียบร้อยของบ้านเมือง โดยการป้องกันเหตุนะเบิด การแก้ไข เหตุวิกฤตจากอุบัติเหตุเกี่ยวกับระเบิด การตรวจค้น พิสูจน์ทราบวัตถุระเบิด ที่อยู่ในสถานภาพ ที่ไม่ต้องการ แล้วทำให้วัตถุระเบิดนั้นหมดสภาพการทำงาน โดยการทำลายหรือเก็บกู้วัตถุระเบิด เพื่อยับยั้งหรือลดอันตรายที่จะเกิดขึ้น รวมถึงการตรวจสอบสถานที่หลังเกิดเหตุนะเบิด เพื่อรวบรวม พยานหลักฐานอันจะนำไปสู่การหาตัวคนร้ายในการดำเนินคดีตามกฎหมายต่อไป และนอกจากนี้ยังมีการฝึกอบรมแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างหน่วยงานทำลายวัตถุระเบิดของเหล่าทัพอื่นๆ เพราะ เจ้าหน้าที่ในแต่ละหน่วยงานจะมีความรู้ความชำนาญในลักษณะเฉพาะด้านของตน และมีการบูรณา การทำงานร่วมกัน เพื่อร่วมกันแก้ไขวิกฤตการณ์ที่เป็นปัญหาของประเทศ ดังเช่น การร่วมกันปฏิบัติ หน้าที่ในสถานการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนใต้ เป็นต้น

จากที่มาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าว กองสรรพาวุธ ซึ่งเป็นหน่วยงานในสังกัดของ สำนักงานส่งกำลังบำรุง สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ได้มีการจัดทำแผนการฝึกอบรมหลักสูตรการ

ทำลายวัดถูระเบิดซึ่งเป็นภารกิจหนึ่งของหน่วยงาน ตามพระราชกฤษฎีกา การแบ่งส่วนราชการ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ พ.ศ.2552 และกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการเป็นกองบังคับการส่วนราชการ ที่เรียกชื่ออย่างอื่นฯ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ นั้น เป็นหน่วยงานหลักในการรักษาความมั่นคงภายใน และความสงบเรียบร้อยของบ้านเมือง จึงจำเป็นต้องมีการปรับกลยุทธ์ และแสวงหาวิธีการต่างๆ เพื่อให้การปฏิบัติงานนั้นบรรลุตามภารกิจ ทั้งนี้กองสรรพาวุธ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ได้ตระหนัก ต่อการตอบสนองภารกิจในฐานะหน่วยฝึกอบรมของวิทยาการความรู้ด้านสรรพาวุธแห่งหนึ่ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งหลักสูตรการทำลายวัดถูระเบิดนั้น เป็นการผลิตและพัฒนาข้าราชการตำรวจให้เป็น เจ้าหน้าที่ทำลายวัดถูระเบิด ซึ่งนับว่าเป็นบุคลากรที่ทรงคุณค่าและมีจำนวนขาดแคลน เพื่อให้มีความ ชำนาญเฉพาะทางในการเก็บกู้และทำลายวัดถูระเบิด อันมีความสำคัญอย่างยิ่งยวดและมีความจำเป็น สำหรับสถานการณ์ปัจจุบันที่สภาพภัยคุกคามเปลี่ยนแปลงไป อีกทั้งเหตุระเบิดทวีความรุนแรงซับซ้อน และมีการพัฒนาเทคนิคที่ทันสมัยมากขึ้น แต่หลักสูตรดังกล่าวได้มีการจัดการเรียนการสอนมาเป็น เวลาระยะหนึ่งนานพอสมควรแล้ว แต่การประเมินหลักสูตรอย่างเป็นระบบนั้นยังไม่เคยทำอย่าง จริงจัง ซึ่งการประเมินหลักสูตรนั้นนับว่าเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาหลักสูตร โดยอาจทำได้ 2 ลักษณะ คือ การปรับปรุงหลักสูตรที่มีอยู่แล้วให้มีความสมบูรณ์ และเหมาะสมยิ่งขึ้นหรือการสร้าง หลักสูตรขึ้นใหม่โดยไม่มีหลักสูตรเดิมเป็นพื้นฐาน การที่จะทราบว่าหลักสูตรมีความเหมาะสม หรือไม่นั้น จำต้องมีการประเมินหลักสูตรอันนับว่าเป็นกระบวนการที่สำคัญอย่างหนึ่งในการพัฒนา หลักสูตรเพราะจะเป็นตัวบ่งชี้ให้ทราบว่า หลักสูตรที่สร้างขึ้นมานั้นมีความเหมาะสมเพียงใด ส่วนแนวคิดในการประเมินหลักสูตรนั้นได้มีการเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมคือแทนที่จะประเมินเฉพาะ ผลสัมฤทธิ์ของผลผลิต ก็เปลี่ยนเป็นการประเมินทั้งระบบหลักสูตร โดยแนวคิดใหม่นี้จะช่วย ให้ทราบปัญหาอุปสรรคต่างๆ และสามารถแก้ไขสิ่งเหล่านั้นได้ทันที่ที่ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษา เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่า การศึกษาของ โชติ เพชรชื่น (2529 : 1) ที่ได้ทำการศึกษา เกี่ยวกับรูปแบบการประเมิน พบว่า รูปแบบที่เหมาะสมในการประเมินหลักสูตร คือแบบจำลองชิปปี้ (CIPP Model) (อ้างถึงใน สมคิด พรหมจ้อย, 2550 : 57-58) จากหลักการและเหตุผลดังกล่าว ผู้ศึกษาจึงมี แนวคิดที่จะนำแบบจำลองดังกล่าวมาใช้ในการประเมินผลการฝึกอบรมหลักสูตรการทำลายวัดถู ระเบิดของกองสรรพาวุธ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์แก่ผู้บริหารใน การตัดสินใจนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาการฝึกอบรม ต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การประเมินผลการฝึกอบรมหลักสูตรการทำลายวัดถูระเบิดของกองสรรพาวุธ สำนักงาน ตำรวจแห่งชาติ มีจุดมุ่งหมายเฉพาะในการวิจัย ดังนี้

1. เพื่อประเมินความเหมาะสมของการดำเนินการฝึกอบรมหลักสูตรการทำลายวัชวัชระเบิด 4 ด้าน ตามรูปแบบการประเมินโครงการแบบจำลองชิปปี้ (CIPP Model) คือ ด้านสภาวะแวดล้อม หรือด้านบริบท (Context -C) ด้านปัจจัยนำเข้า (Input - I) ด้านกระบวนการ (Process - P) และด้าน ผลผลิต (Product -P)

2. เพื่อรวบรวมปัญหาและข้อเสนอแนะในการฝึกอบรมหลักสูตรการทำลายวัชวัชระเบิด ของกองสรรพาวุธ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ อันเป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรให้มีคุณภาพ ต่อไป

1.3 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. สามารถนำผลการศึกษาไปใช้ปรับปรุง พัฒนา การดำเนินการฝึกอบรมหลักสูตรการทำลายวัชวัชระเบิดของกองสรรพาวุธ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ให้มีคุณภาพ ทันสมัย สอดคล้อง กับความต้องการทั้งของบุคคล หน่วยงาน และสังคมยิ่งขึ้นต่อไป

2. ใช้เป็นข้อมูลสำหรับการพัฒนาวิชาการ กระบวนการ ขั้นตอนฝึกอบรม การดำเนินงาน ฝึกอบรม การวัดและประเมินผล และการบริหารหลักสูตรฝึกอบรม

3. ได้แนวทางเพิ่มเติม สำหรับการนำรูปแบบการประเมินโครงการแบบจำลองชิปปี้ (CIPP Model) มาใช้ในการวิจัย

1.4 ขอบเขตการวิจัย

ด้านประชากร ได้ศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มผู้สำเร็จการฝึกอบรมหลักสูตรการทำลายวัชวัชระเบิดของกองสรรพาวุธ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ รุ่นที่ 3 ถึง รุ่นที่ 11 จำนวน 560 คน ซึ่งเริ่มทำการฝึกอบรม ในห้วงเวลาตั้งแต่ ปี พ.ศ.2547 ถึง พ.ศ.2556

ด้านเนื้อหา มุ่งประเมินหลักสูตรการทำลายวัชวัชระเบิดของกองสรรพาวุธ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ซึ่งเป็นหลักสูตรที่กำหนดไว้ตาม ระเบียบการตำรวจไม่เกี่ยวกับคดี ลักษณะ 11 บทที่ 36 ลงวันที่ 26 กันยายน พ.ศ.2540 เรื่องว่าด้วยระเบียบและหลักสูตรการฝึกอบรมการทำลายวัชวัชระเบิด กรมตำรวจ (ปัจจุบันคือสำนักงานตำรวจแห่งชาติ)

1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ

การประเมินผลการฝึกอบรม หมายถึง การศึกษารวบรวมข้อมูลของการดำเนินการฝึกอบรม หลักสูตรการทำลายวัชวัชระเบิดของกองสรรพาวุธ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ โดยรวมทั้งหมด ซึ่งเกี่ยวกับกระบวนการวางแผน การจัดทำ การดำเนินการใช้ และผลของการใช้หลักสูตร ตลอดจน

กระบวนการใช้ดุลยพินิจที่ดำเนินการอย่างเป็นระบบเพื่อตัดสินคุณค่าและคุณภาพของหลักสูตร แล้วนำมาวิเคราะห์เทียบกับเกณฑ์เพื่อนำไปสู่การตัดสินใจให้คุณค่าแก่การดำเนินการว่ามีข้อดี จุดอ่อนในเรื่องใด รวมทั้งผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินการฝึกอบรม เพื่อตัดสินว่ามีคุณค่าตามเป้าหมายที่กำหนดไว้หรือไม่ โดยใช้การประเมินโครงการจำลองแบบซิปป์ (CIPP Model) ซึ่งประกอบด้วย การประเมิน 4 ด้าน คือ

1.การประเมินด้านสภาวะแวดล้อมหรือบริบท (Context Evaluation) หมายถึง การประเมินสภาพแวดล้อมของการฝึกอบรม เพื่อหาความเหมาะสม ผล ข้อมูลความต้องการ ภูมิหลัง ที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาหลักสูตร อันจะนำไปสู่การตั้งจุดมุ่งหมายหรือวัตถุประสงค์ที่เหมาะสม และกำหนดขอบข่ายของสิ่งที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรได้อย่างชัดเจน

2.การประเมินด้านปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation) หมายถึง การประเมินทรัพยากรต่างๆ ที่นำมาใช้ในการจัดดำเนินการฝึกอบรม เป็นการตรวจสอบความพร้อมของปัจจัยนำเข้าต่างๆ ได้แก่ หลักสูตรฝึกอบรม ความพร้อมของบุคลากรประจำหลักสูตร และปัจจัยที่เอื้ออำนวยต่อการฝึกอบรม อันเป็นทางเลือกที่ช่วยให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการดำเนินการฝึกอบรม ซึ่งจะสามารถออกแบบแผนการปฏิบัติที่เหมาะสม และเกิดการใช้ทรัพยากรได้อย่างคุ้มค่า

3.การประเมินด้านกระบวนการ (Process Evaluation) หมายถึง การประเมินกระบวนการขั้นตอนในระหว่างการฝึกอบรม หรือการประเมินกระบวนการบริหาร และกระบวนการจัดกิจกรรมต่างๆ เมื่อได้นำแผนการที่วางไว้ไปปฏิบัติจริง ได้แก่ วิธีการคัดเลือกผู้เข้ารับการฝึกอบรม การบริหารหลักสูตร การจัดการเรียนการสอนและกิจกรรม การวัดและประเมินผลการฝึกอบรม เพื่อหาจุดเด่น จุดด้อยของแนวทางที่เลือกใช้ และมีปัญหาอุปสรรคอย่างไร เพื่อจะได้ปรับปรุงแก้ไขวิธีการต่างๆ ให้เหมาะสม

4.การประเมินด้านผลผลิต (Product Evaluation) หมายถึง การประเมินผลที่เกิดจากการใช้หลักสูตร หรือสิ่งที่ได้จากกระบวนการดำเนินการตามหลักสูตร และประสิทธิผลของการดำเนินการฝึกอบรม ซึ่งก็คือ คุณลักษณะด้านการปฏิบัติงานในหน้าที่ของผู้สำเร็จการฝึกอบรม เพื่อพิจารณาว่าผลที่เกิดขึ้นบรรลุวัตถุประสงค์ มากน้อยเพียงใด เป็นการตัดสินคุณค่าผลผลิตให้ผู้บริหารตัดสินใจได้ว่าควรจะคงไว้ ปรับปรุง หรือล้มเลิกการดำเนินการฝึกอบรม

หลักสูตร หมายถึง โครงการที่ประมวลความรู้ และประสบการณ์ทั้งหลายที่จัดขึ้น เพื่อผู้เข้ารับการฝึกอบรมให้เป็นไปตามความมุ่งหมายที่กำหนดไว้

วัตถุประสงค์ หมายถึง วัตถุประสงค์หรือสิ่งอุปกรณ์ที่มีส่วนประกอบหรือส่วนบรรจุเป็นสารบรรจุเป็นสารระเบิด ออกแบบ ผลิตและนำมาใช้เพื่อความมุ่งหมาย ที่จะก่อให้เกิดการระเบิด เมื่อมีอาการที่เหมาะสมมากระทำต่อชิ้นส่วนเริ่มจุด ซึ่งจะให้ผลการระเบิดเป็น แรงระเบิด ขึ้นสะเก็ด ระเบิดความร้อนสูง และเพลิงลุกไหม้ ก่อให้เกิดอันตรายต่อชีวิตและทรัพย์สิน

การทำลายวัตถุระเบิด (Explosive Ordnance Disposal หรือตัวย่อ EOD) หมายถึงการปฏิบัติเกี่ยวกับการตรวจจับ พิสูจน์ทราบทำให้ปลอดภัย วัตถุระเบิดที่อยู่ในสถานภาพที่ไม่ต้องการ รวมทั้งการทำให้วัตถุระเบิดนั้นหมดสภาพความเป็นวัตถุระเบิด โดยการทำลายหรือเก็บกู้วัตถุระเบิดเพื่อยับยั้งหรือลดอันตรายที่จะเกิดขึ้น อันเป็นการคุ้มครองชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน รวมทั้งการเก็บกู้หรือเคลื่อนย้ายวัตถุระเบิดเหล่านั้นออกจากแหล่งชุมชน อาคาร สถานที่ และนำไปถอดประกอบหรือทำลายทิ้งในพื้นที่ที่ปลอดภัย

หน่วยทำลายวัตถุระเบิด (Bomb Squad) หมายถึง หน่วยงานในสังกัด สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ซึ่งบรรจุกำลังพลเจ้าหน้าที่ทำลายวัตถุระเบิด ปฏิบัติภารกิจในซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบงานตรวจค้นหา พิสูจน์ทราบ เก็บกู้ เคลื่อนย้าย ขนย้ายทำให้ปลอดภัยเกี่ยวกับเครื่องกระสุน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิงในสถานที่ ที่ได้รับแจ้งว่ามีอุบัติการณ์เกี่ยวกับระเบิด งานตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุภายหลังเหตุระเบิด งานร่วมป้องกันการก่อวินาศกรรมและการก่อการร้ายในเมืองด้วยวัตถุระเบิด ถึงรวมงานถวายอารักขาแก่องค์พระมหากษัตริย์ พระบรมวงศานุวงศ์ และรักษาความปลอดภัยแก่บุคคลสำคัญของประเทศ

กองสรรพาวุธ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ หมายถึง หน่วยงานระดับกองบังคับการขึ้นตรงต่อสำนักงานส่งกำลังบำรุง สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ซึ่งมีหน้าที่และความรับผิดชอบเกี่ยวกับการกำหนดความต้องการ การจัดหา การเก็บรักษา การควบคุมการแจกจ่าย การซ่อมบำรุงและการจำหน่ายอาวุธ และวัตถุระเบิดที่ใช้ในราชการสำนักงานตำรวจแห่งชาติทุกประเภท งานผลิตอาวุธ กระสุน เครื่องประกอบชิ้นส่วน อะไหล่ งานตรวจพิสูจน์ งานเก็บกู้วัตถุระเบิด การฝึกอบรมให้ความรู้แก่ข้าราชการตำรวจด้านอาวุธและวัตถุระเบิด รวมทั้งงานอื่น ๆ ที่ผู้บังคับบัญชามอบหมาย